

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/24-5388/2

Podgorica, 12.09.2024. godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Niku Gjeloshaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu

Veza: Vaš akt br. 004-323/24-119/10 od 30.07.2024. godine

Poštovani gospodine Gjeloshaj,

Povodom *Predloga programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni materijal, navodi se da ukupan budžet koji je opredijeljen za realizaciju Programa iznosi 2.300.000,00€ i da su sredstva podržana iz dva izvora i to:

- Nacionalni budžet - Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu planirana su sredstva kod Ministarstva ekonomskog razvoja (organizacioni kod 40901), Program 15 030 - Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 007 Programski okvir za unapređenje konkurentnosti industrije i sveukupnog regionalnog razvoja, Aktivnost 15 030 007 001 - Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, izdatak 4319 - Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.177.140,02€.
- Preostala neutrošena sredstva po osnovu Javnog poziva Programa iz 2023. godine, u ukupnom iznosu od 1.122.859,98€, IPA III paket direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize, preostala sredstva od 1.500.000,00 €, koja su prenijeta Fondu za inovacije Crne Gore Zaključkom Vlade broj: 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta državnog budžeta nema primjedbi na *Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu*.

S poštovanjem,

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomskog razvoja
NAZIV PROPISA	Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu
1. Definisanje problema	
<p>Koje probleme treba da riješi predloženi akt? Koji su uzroci problema? Koje su posljedice problema? Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? Koje probleme treba da riješi predloženi akt?</p>	
<p>Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu, predviđen je nastavak implementacije finansijskih mehanizama za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koje će dovesti do poboljšanja energetske efikasnosti i povećanja upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane preduzeća, a što će doprinijeti daljem razvoju zelene ekonomije. Jačanjem spona energetske efikasnosti, industrije i inovacija, kroz predmetni Program riješiće probleme preduzeća koji se odnose na potrebu smanjenja potrošnje energije, smanjenja energetske intenziteta, boljeg korišćenja resursa, smanjenja troškova proizvodnje, razvoja proizvoda i usluga sa većom dodatnom vrijednošću, povećanja inovacionih kapaciteta preduzeća i kvaliteta proizvoda i jačanje kapaciteta zaposlenih za upravljanje energijom.</p> <p>Program je rezultat međuresorne saradnje Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva energetike u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima pametne specijalizacije. Imajući u vidu značaj i ulogu Fonda za inovacije Crne Gore u sprovođenju programa i projekata iz domena Strategije pametne specijalizacije i implementacije Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu, Program će se sprovoditi u skladu sa Sporazumom o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa, a biti implementiran od strane Fonda.</p> <p>Program predstavlja kontinuitet i nadogradnju prethodno realizovanih aktivnosti po osnovu istoimenog Programa iz 2023. godine, uz dodatno unapređenje na osnovu iskustava u implementaciji i preporuka proisteklih iz procesa evaluacije projektnih prijava.</p> <p>Koji su uzroci problema?</p> <p>Identifikovani uzroci problema u sektoru C - prerađivačka industrija, koji se predmetnim Programom rešavaju su sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zastarjela tehnologija i oprema u proizvodnom procesu; - niska stopa produktivnosti; - nedovoljan nivo kvaliteta proizvoda i uvozna zavisnost; - nizak nivo investicija u sektoru prerađivačke industrije; - povećanje obima proizvodnje; - nizak nivo zaposlenosti; i - nizak nivo adekvatnog znanja i vještina, posebno u segmentu upravljanja energijom. <p>S tim u vezi, cilj pomenutog Programa jeste investiranje u nove tehnologije i opremu u proizvodnom procesu, sa ciljem unapređenja energetske efikasnosti u sektoru prerađivačke industrije, rješavanjem problema sa visokim energetske intenzitetom, visokim nivoom emisija GHG gasova, niskom stopom produktivnosti u industriji, smanjenje troškova proizvodnje, povećanje inovacionih kapaciteta, povećanje obima proizvodnje, kvaliteta proizvoda i otvaranje novih radnih mjesta i jačanje stručnih kapaciteta za upravljanje energijom.</p>	

Koje su posljedice problema?

Posljedice problema ogledaju se u korišćenju zastarjele tehnologije i opreme u proizvodnom procesu i izostanku korišćenja SMART/digitalnih tehnologija, nemogućnost praćenja potrošnje energije, a time neće doći do optimizacije i inovacije proizvodnog procesa, što direktno utiče na smanjenu produktivnost i konkurentnost preduzeća.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Oštećeni subjekti su u najvećoj mjeri mikro, mala i srednja preduzeća, čija je pretežna djelatnost registrovana u oblasti prerađivačke industrije, a koji usled neadekvatnih mjera finansijsko-nefinansijske podrške nemaju u potpunosti mogućnost realizacije investicija u modernizaciju opreme i inovacije procesa i ulaganja u unapređenje energetske efikasnosti i OIE.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Problem bi evoluirao na način da MMSP iz sektora C industrije nemaju podsticajne mjere za unapređenje proizvodnih procesa kroz nabavku nove opreme koja podstiče energetske efikasnost i unapređenje kadrovskih kapaciteta, te ih prepustio da se oslanjaju dominantno na sopstveno finansiranje i na raspoložive kreditne aranžmane na tržištu.

2. Ciljevi

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Opšti cilj Programa je:

Projekti moraju rezultirati značajnim unapređenjem energetske efikasnosti i/ili uvođenjem obnovljivih izvora energije (OIE) od strane MMSP. Projekti podržani kroz ovaj program moraju da doprinose glavnom i specifičnim ciljevima programa.

Glavni cilj Programa je:

Povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih izvora obnovljive energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija.

Specifični ciljevi, odnosno ishodi Programa:

Očekuju se u periodu od tri godine nakon završetka sprovođenja projekata, kako slijedi:

- Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja, koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;
- Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji; i
- Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Rezultati Programa:

Očekuju se odmah nakon završetka sprovođenja projekata, kako slijedi:

- Uvođenje novih digitalnih rješenja u poslovanje MMSP u prerađivačkoj industriji koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;

- Jačanje infrastrukture MMSP u prerađivačkoj industriji za unapređenje energetske efikasnosti ili upotrebu obnovljivih izvora energije;
- Unapređenje specifičnih vještina zaposlenih u MMSP u prerađivačkoj industriji koje se odnose na upravljanje energijom i optimizaciju potrošnje energije; i
- Povećanje uključenosti osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji u aktivnosti povećanja energetske efikasnosti i/ili korišćenja obnovljivih/čistih izvora energije.

Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo

Realizacija Programa podrške za unapređenje energetske efikasnosti u industriji i implementacija finansijskog mehanizma za investicije u energetska efikasnost i povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije temelji se na strateškom okviru:

- Strategiji pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 , čiji je jedan od osnovnih principa podsticanje strukturnih promjena kroz modernizaciju postojećih industrija, omogućavanjem slabije razvijenim sektorima da uvedu tehnološku i komunikacionu tehnologiju u poslovanje i na taj način razvijaju nova konkurentna područja poslovanja.
- Operativnom programu za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024 , Operativni cilj 4.5. Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3;
- Industrijskoj politici Crne Gore 2024-2028. godine i Akcionom planu za implementaciju Industrijske politike za 2024. godinu, Operativni cilj 2.2. Podrška industriji ka klimatskoj neutralnosti; i
- Energetskoj politici Crne Gore do 2030. godine, kao i Strategiji razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

Program je usklađen i sa ciljevima Zelenog dogovora (Green Deal) EU i Zelene agende za Zapadni Balkan (Green Agenda for Western Balkans, GAWB, 2020) koji ukazuju na važnost obezbjeđenja konkurentnosti energetske intenzivnih industrija u procesu prelaska na zelenu, održiviju, klimatski neutralnu i resursno efikasnu ekonomiju.

3. Opcije

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
 Obrazložiti preferiranu opciju?

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? Obrazložiti preferiranu opciju?

„Status quo“ opcija podrazumijeva trenutno stanje u kome su evidentirani problemi sa zastarjelom opremom, manjim obimom poslovanja zasnovanog na inovacijama, slabijom primjenom mjera energetske efikasnosti od strane privrede i nedovoljnom bazom kadrovskih kapaciteta koji su obučeni da rade u oblasti upravljanja energijom.

U kontekstu uspostavljanja stabilne i konkurentne privrede zasnovane na energetski efikasnim i inovacionim modelima, implementacija Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, predstavljaće čvrstu bazu za unapređenje stabilnosti i podrške mikro, malim i srednjim preduzećima koji zahtijevaju set finansijskih i nefinansijskih podsticajnih mjera, usmjerenih prema projektima sa jasno definisanim očekivanim rezultatima, u skladu s prethodno navedenim ciljevima Programa.

Objasniti preferiranu opciju?

Predmet Programa je podrška za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koja imaju za cilj povećanje energetske efikasnosti i povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih/čistih izvora, sa posebnim akcentom na uvođenje pametnih/digitalnih rješenja koji doprinose kvalitetnijoj automatizaciji i kontroli tehničkih sistema i procesa.

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa podrške za unapređenje energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu je **2.300.000,00 €**, a sredstva za realizaciju Programa podržana su iz dva izvora, i to:

- Nacionalni budžet-Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu: Org.kod 40901–Ministarstvo ekonomskog razvoja, Program 15 030 Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 007 Programski okvir za unapređenje konkurentnosti industrije i sveukupnog regionalnog razvoja, Aktivnost 15 030 007 001 Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.177.140,02 € i
- Preostala neutrošena sredstva po osnovu prethodnog Javnog poziva Programa iz 2023. godine, u ukupnom iznosu od 1.122.859,98 € (Tekuća budžetska rezerva -IPA III paket direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize, preostala sredstva od 1.500.000€, koja su prenijeta Fondu za inovacije CG (Zaključak Vlade 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine).

Program predstavlja pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u smislu Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore”, br. 012/18). Pomoć male vrijednosti za aktivnosti u okviru ovog Programa se dodjeljuje prema pravilima za dodjelu pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) u smislu Regulative Komisije br. 2023/2831 od 13. decembra 2023. godine o primjeni članova 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoć¹ koja se u Crnoj Gori primjenjuje shodno Pravilniku o listi pravila o državnoj pomoći². Gornja granica pomoći male vrijednosti koja se može dodijeliti jednom privrednom društvu, odnosno mikro, malim i srednjim preduzećima u okviru ovog Programa, u skladu sa članom 3 stavom 2 *de minimis* Uredbe ne smije preći 300.000,00 € tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine.

Fond za inovacije Crne Gore vodi evidenciju, odnosno prikuplja i evidentira sve informacije u vezi sa dodjelom pomoći male vrijednosti u okviru ovog Programa i ispunjenosti svih uslova iz *de minimis* Uredbe.

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Objasniti.

Finansijska sredstva za implementaciju Programa su obezbijeđena jednokratno iz nacionalnog budžeta, sredstva Ministarstva ekonomskog razvoja i preostalih neutrošenih sredstava iz implementacije Programa u 2023. godini. Finansijska sredstva privrednim subjektima se obezbjeđuju za određeni vremenski period realizacije odabranih projekata. Program utvrđuje trajanje projekata najmanje 6, a najviše 24 mjeseca.

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Objasniti.

Dio sredstava za implementaciju Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Dio sredstava za implementaciju ovog programa utvrđen je u važećem Zakonu o budžetu Crne Gore za 2024. godinu, kako slijedi:

Nacionalni budžet: Org.kod 40901–Ministarstvo ekonomskog razvoja, Program 15 030 Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 007 Programski okvir za unapređenje konkurentnosti industrije i sveukupnog regionalnog razvoja, Aktivnost 15 030 007 001 Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.177.140,02 €.

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Usvajanjem propisa neće se stvoriti osnova za donošenje podzakonskih akata.

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Implementacijom predmetnog Programa će indirektno doći do povećanja prihoda za budžet Crne Gore, na način što će MMSP poboljšati kapacitet poslovanja, pojačati kapacitete osoblja, povećati obim proizvodnje i kvalitet proizvoda, koji će se kasnije pozitivno odraziti na budžet Crne Gore.

Objasnite metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Metodologija obračuna finansijskih izdataka zasnovana je na planiranoj procjeni utroška finansijskih sredstava po privrednom subjektu, a na osnovu zainteresovanosti i tražnje od strane privrednih subjekata i realizacije Programa iz prethodne godine, kao i planiranih sredstava za 2024. godinu. Za potrebe izrade Programa urađena je Teorija promjene. Riječ je o metodologiji planiranja koja opisuje kako su zamišljeni procesi promjene u Programu odnosno prikazuje odnose i korake između programskih aktivnosti, prelaznih rezultata te ishoda i učinaka, dok istovremeno navodi kontekst i indikatore kojima će se mjeriti neposredni rezultati, ishodi i dugoročni učinci.

- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Objasnite**

Nije bilo problema u preciznom obračunu finansijskih izdataka, imajući u vidu da program precizira sve vrste troškova (bespovratna sredstva i operativne troškove), visinu grant podrške po preduzeću, kao i sve veću zainteresovanost privrednih subjekata za korišćenje bespovratne finansijske podrške.

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

Konsultacije sa Ministarstvom finansija odvijaju se tokom izrade i davanja mišljenja na RIA obrazac.

Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Objasnite.

Do trenutka izrade RIA obrasca, od strane MIF-a nije pristigla nijedna sugestija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Priprema Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu nije podržana kroz ekspertsku podršku, već je formirana Radna grupa formirana po Zaključku Vlade CG broj 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024., koja je sastavljena od predstavnika Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za inovacije, sa iskustvom u izradi i implemtentaciji Programa za 2023. godinu i sličnih programa.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

U procesu pripreme Programa, u kontinuitetu su konsultovane zainteresovane grupe privrednih subjekata, posebno u procesu javnih konsultacija za pripremu Industrijske politike Crne Gore 2024-2028. godine, i to na okruglim stolovima, akademskim skupovima, prezentacijama, individualnim sastancima, u okviru kojih je iskazan nastavak interesovanja privrede za ovakvim vidom finansijskih podsticaja. Takođe, u procesu evaluacije Industrijske politike kroz realizovane upitnike i fokus grupe, privreda je iskazala potrebu nastavka implementacije finansijskih mehanizama za nabavku novih tehnologija i unapređenje energetske efikasnosti.

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana.

Privredni subjekti izražavaju spremnost za modernizaciju proizvodnog procesa, inovacije i energetske efikasnost kroz nabavku nove efikasnije opreme i digitalnih tehnologija i jačanje kadrova za upravljanje energijom, imajući u vidu da time doprinose jačanju produktivnosti i konkurentske sposobnosti.

7: Monitoring i evaluacija

Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Za sada nijesu prepoznate prepreke za implementaciju propisa.

Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Fond za inovacije Crne Gore će raspisati Javni poziv za učešće privrednih subjekata u Programu, kako bi se na taj način obezbijedilo informisanje svih zainteresovanih subjekata o mogućnostima korišćenja finansijske podrške bespovratnih sredstava koji ispunjavaju uslove propisane Programom. Intenziviraće se informisanje privrede kroz prezentacije i sastanke sa poslovnim udruženjima o uslovima i kriterijumima za učešće u Programu.

Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji podrška će biti usmjerena prema projektima sa jasno definisanim očekivanim rezultatima, u skladu s prethodno navedenim ciljevima Programa.

Za potrebe praćenja efekata projekta, Podnosilac prijave je u obavezi da u Studiji opravdanosti odabere indikatore koji su sadržani u Poglavlju XVIII Programa „Indikatori na nivou projekata i programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji“ i navede konkretne ciljne vrijednosti indikatora koje očekuje da ostvari sprovođenjem projekta. Ostvarenje indikatora rezultata pratiće se za vrijeme trajanja realizacije projekta, a indikatori ishoda i učinka u periodu nakon realizacije.

U nastavku su predstavljeni najvažniji indikatori predviđeni Programom za potrebe monitoringa i to na nivou učinka i rezultata:

Indikatori učinka:

- Smanjenje potrošnje energije u sektoru prerađivačke industrije;
- Povećanje udjela OIE u potrošnji energije u sektoru prerađivačke industrije.

Indikatori rezultata:

- Broj novih proizvodnih procesa;
- Broj poboljšanih proizvodnih procesa;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Broj obučениh/osposobljenih osoba na poslovima upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije;
- Broj novozaposlenih osoba na poslovima upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije.

U okviru praćenja i vrednovanja efekata projekta, uzimaće se u obzir neizvjesnost postizanja indirektnih rezultata Programa koji se mjere na nivou ishoda/učinka i rezultata.

Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Fond za inovacije Crne Gore, sprovodi monitoring, kao davalac pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć) za aktivnosti predviđene ovim Programom prije dodjele te pomoći pisanim putem obavještava podnosioca prijave o predviđenom iznosu pomoći male vrijednosti izraženom u obliku bruto novčane vrijednosti (ekvivalenta subvencije), kao i o tome da je korisnik pomoći male vrijednosti, pozivajući se na de minimis Uredbu te navodeći njen naziv i podatke o njejoj objavi. Fond za inovacije Crne Gore vodi evidenciju, odnosno prikuplja i evidentira sve informacije u vezi sa dodjelom pomoći male vrijednosti u okviru ovog Programa i ispunjenosti svih uslova iz de minimis Uredbe. Evidencija o dodijeljenoj de minimis pomoći u okviru ovog Programa čuva se 10 fiskalnih godina od datuma kada je dodijeljena posljednja pojedinačna pomoć iz ovog Programa.

Fond za inovacije Crne Gore će u skladu sa redovnim procedurama praćenja projekata biti zadužen za organizaciju provjere statusa (monitoring) na odobrenim projektima u okviru ovog programa, u skladu sa Smjernicama za implementaciju i monitoring realizacije projekata.

Izveštaj o realizaciji Programa će biti sastavni dio godišnjeg izvještaja Fonda za inovacije Crne Gore.

Datum i mjesto: 30.07.2024. godine, Podgorica

Starješina organa

Nik Gjelošhaj
Ministar

Nik Gjelošhaj

PREDLOG

***PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI
ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI ZA 2024. GODINU***

Jul 2024. godine

SADRŽAJ

Sadržaj	2
I OSNOV DONOŠENJA PROGRAMA.....	3
II OSVRT NA OSTVARENJE REZULTATA IMPLEMENTACIJE PROGRAMA IZ 2023. GODINE.....	4
III FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU PROGRAMA ZA 2024. GODINU	5
IV PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI	6
V PRIHVATLJIVI PODNOSIOCI PRIJAVA	9
VI PRIHVATLJIVOST PARTNERA I FORMIRANJE PARTNERSTVA	11
VII BROJ PRIJAVA PO PODNOSIOCU PRIJAVE.....	11
VIII TRAJANJE PROJEKATA.....	11
IX FINANSIJSKA ALOKACIJA I IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA.....	11
X VRSTA I INTENZITET DRŽAVNE POMOĆI/POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI.....	12
XI DVOSTRUKO FINANSIRANJE.....	13
XII PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA.....	13
XIII NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA	14
XIV PRIHVATLJIVI TROŠKOVI PODNOSIOCA PRIJAVE.....	14
XV NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI	15
XVI POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA	16
1. Procedura prijave.....	16
XVII DOKUMENTACIJA ZA PRIJAVU	22
XVIII INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI.....	22
XIX NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA	25
XX OBJAŠNENJE POJMOVA	26
XXI PRILOZI	28
Prilog 1: Pravila za dodjelu pomoći male vrijednosti (<i>de minimis</i>).....	28
Prilog 2: Sadržaj prijavnog obrasca.....	30
Prilog 3: Izjava o povezanim licima	31
Prilog 4: Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti (<i>de minimis</i> pomoći).....	32

I OSNOV DONOŠENJA PROGRAMA

Jedan od ključnih činitelja za modernizaciju industrije i stvaranje konkurentne i održive ekonomije predstavlja unapređenje energetske efikasnosti u sektoru industrije. Ovaj sektor čini oko trećine globalne potrošnje energije i emisije ugljen-dioksida, a implementacijom mjera i inovacijama za podsticanje energetske efikasnosti mogu se ostvariti značajne uštede u potrošnji energije.

Glavni izazovi u procesu unapređenja energetske efikasnosti u sektoru prerađivačke industrije u Crnoj Gori predstavljaju zastarjele tehnologije i oprema u proizvodnom procesu, a što za posljedicu ima visok energetske intenzitet, visok nivo emisija GHG gasova, nisku stopu produktivnosti u industriji i nedovoljan nivo kvaliteta proizvoda. Takođe, fokus menadžmenta industrijskih preduzeća je najčešće na ulaganja koja obezbjeđuju povećanje obima proizvodnje ili kvalitet proizvoda, a ne i na unapređenje energetske efikasnosti, koja mora biti u većoj mjeri integrisana u poslovni proces. Razlog za to je najčešće nedostatak adekvatnog znanja i vještina unutar samih preduzeća prvenstveno za ocjenu energetske karakteristika, a zatim i za identifikaciju, planiranje i implementaciju mjera i projekata energetske efikasnosti.

Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Program) u industriji je rezultat međuresorne saradnje¹ Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva energetike u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima pametne specijalizacije. Imajući u vidu značaj i ulogu Fonda za inovacije Crne Gore (u daljem tekstu: Fond) u sprovođenju programa i projekata iz domena Strategije pametne specijalizacije i implementacije Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu, sprovodiće se u skladu sa Sporazumom o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa, koji će biti implementiran od strane Fonda.

Program predstavlja kontinuitet i nadogradnju prethodno realizovanih aktivnosti po osnovu Programa iz 2023. godine, uz dodatno unapređenje na osnovu iskustava u implementaciji i preporuka proisteklih iz procesa evaluacije projektnih prijava.

Svrha je da se realizacijom Programa mikro, malim i srednjim preduzećima (u daljem tekstu: MMSP) iz sektora prerađivačke industrije obezbijedi bespovratna podrška za investicije u unapređenje proizvodnog procesa.

Programom je predviđena implementacija finansijskog mehanizma u vidu grantova, koji omogućavaju uvođenje inovativnih rješenja i novih pametnih/digitalnih rješenja, a koja doprinose kvalitetnijoj automatizaciji i kontroli tehničkih sistema, jačanju kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom i na taj način omogućava optimizaciju potrošnje energije i doprinosi povećanju upotrebe dostupnih obnovljivih izvora energije od strane preduzeća. Finansijski podsticaji koji podstiču inovacije i investicije u energetske efikasne prakse, koriste

¹ Inovirana Međuresorna radna grupa formirana je u aprilu 2024. godine.

obnovljive izvore energije i smanjuju emisiju CO₂, mogu biti ključni u podsticanju tranzicije industrije ka održivosti i postizanju klimatske neutralnosti. Predmetni Program doprinosi smanjenju potrošnje energije, smanjenju energetske intenziteta, smanjenju emisija ugljen-dioksida, boljem korišćenju resursa, smanjenju troškova proizvodnje, razvoju proizvoda i usluga sa većom dodatnom vrijednošću, povećanju inovacionih kapaciteta preduzeća i kvaliteta proizvoda.

Realizacija programa podrške za unapređenje energetske efikasnosti u industriji i implementacija finansijskog mehanizma za investicije u energetske efikasnost i povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije temelji se na strateškom okviru:

- Strategiji pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024², čiji je jedan od osnovnih principa podsticanje strukturnih promjena kroz modernizaciju postojećih industrija, omogućavanjem slabije razvijenim sektorima da uvedu tehnološku i komunikacionu tehnologiju u poslovanje i na taj način razvijaju nova konkurentna područja poslovanja.
- Operativnom programu za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024³, Operativni cilj 4.5. Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3;
- Industrijskoj politici Crne Gore 2024-2028. godine i Akcionom planu za implementaciju Industrijske politike za 2024. godinu, Operativni cilj 2.2. Podrška industriji ka klimatskoj neutralnosti; i
- Energetskoj politici Crne Gore do 2030. godine⁴, kao i Strategiji razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine⁵.

Program je usklađen i sa ciljevima Zelenog dogovora (Green Deal) EU i Zelene agende za Zapadni Balkan (Green Agenda for Western Balkans, GAWB, 2020) koji ukazuju na važnost obezbjeđenja konkurentnosti energetske intenzivnih industrija u procesu prelaska na zelenu, održiviju, klimatski neutralnu i resursno efikasnu ekonomiju.

II OSVRT NA OSTVARENJE REZULTATA IMPLEMENTACIJE PROGRAMA IZ 2023. GODINE

U cilju implementacije Programa iz 2023. godine⁶, Fond za inovacije Crne Gore je 22. septembra 2023. godine objavio Javni poziv za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, u trajanju do 31. oktobra 2023. godine. Nakon sprovedenih procedura evaluacije od dostavljenih 15 prijava, 7 projekata privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije je odobreno za finansiranje u vrijednosti od 1.289.479,62 €, sa kojima je Fond za inovacije potpisao Ugovore o sufinansiranju u junu/julu 2024. godine, a ukupna vrijednost projekata je 1.641.738,40€, uključujući i sopstveno učešće podnosilaca prijava. U okviru navedenih 7 projekata planirana je modernizacija proizvodnih procesa kao rezultat integracije novih tehnologija, savremenih digitalnih uređaja i pametnih softverskih rješenja, a koja doprinose boljem upravljanju energijom (tehnički toplovodni sistemi, mašine i automatske

² <https://s3.me/wp-content/uploads/2022/06/Strategija-pametne-specijalizacije-Crne-Gore-2019-2024-.pdf>

³ <https://www.gov.me/dokumenta/6f5c79d1-3cbe-4b04-a23e-7b092c6299cc>

⁴ <https://www.gov.me/dokumenta/a720f4d0-c652-44e9-aeb9-811ea296be3a>

⁵ <https://www.gov.me/dokumenta/eac811f8-4b13-46ce-97c4-412b8d1ebb8a>

⁶ <https://www.gov.me/dokumenta/f4636e7b-9e2f-40b5-ad97-9925bd150e58>

linije sa softverskim paketima, sistemi za toplotne/rashladne energije, sistemi za monitoring i optimizaciju potrošnje energije, instalacija fotonaponskih modula, izgradnja solarnih elektrana, itd.). Pored navedenog, kao rezultat dva projekta očekuje se uvođenje, odnosno unapređenje standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001. Takođe, plan je zapošljavanje 10 osoba na poslovima upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije, a koje će uz obuke steći znanja i sertifikate za upravljanje energijom.

III FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU PROGRAMA ZA 2024. GODINU

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za unapređenje energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu je 2.300.000,00 €, a sredstva za realizaciju Programa podržana su iz dva izvora, i to:

- Nacionalni budžet-Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu (Sl.list broj 124/2023 od 31.12.2023) ⁷ Org.kod 40901-Ministarstvo ekonomskog razvoja, Program 15 030 Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 007 Programski okvir za unapređenje konkurentnosti industrije i sveukupnog regionalnog razvoja, Aktivnost 15 030 007 001 Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.177.140,02 € i
- Preostala neutrošena sredstva po osnovu prethodnog Javnog poziva Programa iz 2023. godine, u ukupnom iznosu od 1.122.859,98 € (Tekuća budžetska rezerva -IPA III paket direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize, preostala sredstva od 1.500.000€, koja su prenijeta Fondu za inovacije Crne Gore (Zaključak Vlade 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine).

Napomena: Shodno Sporazumu o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, nakon usvajanja Programa od strane Vlade Crne Gore, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore o usvajanju Programa, sredstva nacionalnog Budžeta će se posebnim Rješenjem prenijeti Fondu za inovacije Crne Gore, za potrebe realizacije programa.

Realizacija Programa podrazumijeva:

1. Bespovratna sredstva za Korisnike Programa (grant);
2. Operativnu podršku Fondu za inovacije Crne Gore u implementaciji Programa (bruto zaradu za 1 projektnog asistenta);
3. Unapređenje operativnog sistema Fonda za inovacije Crne Gore, u svrhu prilagođavanja potrebama Programa (nabavka usluge);
4. Rad Komisije za evaluaciju projektnih prijava (naknada za rad);
5. Ekspertsku podršku za izradu studija opravdanosti odabranih koncepata nakon prve faze izbora (naknada za rad); i

⁷ <http://sluzbenilist.me/pregled-dokumenta/?id={3276FB76-6CE8-40D2-B325-A80ED34F78FA}>

6. Monitoring implementacije projekta⁸ (naknada za angažovanje stručnog lica za provjeru na licu mjesta i ocjenu implementacije projekta).

Realizacija aktivnosti 2-6 iznosiće maksimalno do 7% ukupnog budžeta Programa⁹.

U slučaju da sredstva iz nacionalnog budžeta ne budu ugovorena u cjelosti, Fond za inovacije Crne Gore će, uz saglasnost Ministarstva ekonomskog razvoja i Osnivača - Vlade Crne Gore, utvrditi prenamjenu i/ili preusmjeravanje preostalih sredstava za druge programske aktivnosti.

IV PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI

Svrha programa:

- a) Ulaganje u inovativna rješenja i nove tehnologije doprinijeće unapređenju energetske efikasnosti MMSP u prerađivačkoj industriji,
- b) Ulaganje u inovativna rješenja i nove tehnologije doprinijeće povećanju upotrebe dostupnih obnovljivih izvora energije MMSP u prerađivačkoj industriji.

Ciljevi programa

Projekti moraju rezultirati značajnim unapređenjem energetske efikasnosti i/ili uvođenjem obnovljivih izvora energije (OIE) od strane MMSP. Projekti podržani kroz ovaj program moraju da doprinose glavnom i specifičnim ciljevima programa.

Glavni cilj programa je povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija.

Specifični ciljevi, odnosno ishodi/učinci koji se očekuju tri godine nakon završetka sprovođenja projekata su sljedeći:

- a) Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja, koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;
- b) Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji; i
- c) Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Rezultati koji se očekuju odmah nakon završetka sprovođenja projekata su sljedeći:

- a) Uvođenje novih digitalnih rješenja u poslovanje MMSP u prerađivačkoj industriji koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;

⁸ Detaljne Smjernice za implementaciju i monitoring realizacije projekata su sastavni dio ukupne dokumentacije i procedure implementacije projekata od strane Fonda za inovacije Crne Gore i javno su dostupne na zvaničnoj web stranici Fonda.

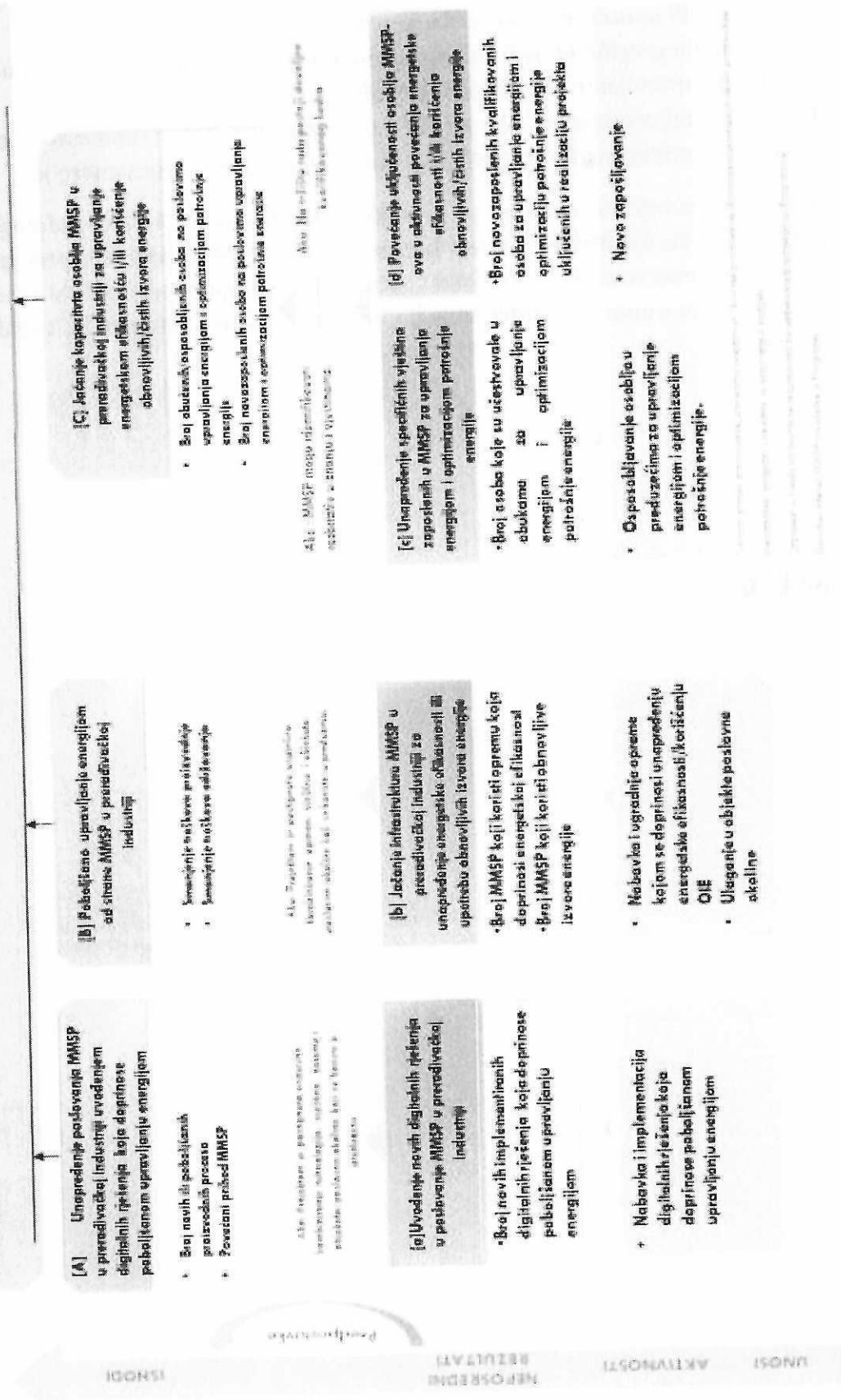
⁹ Sredstva koja se ne utroše za realizaciju aktivnosti 2-6 preusmjeriće se na bespovratna sredstva (grant) za korisnike programa.

- b) Jačanje infrastrukture MMSP u prerađivačkoj industriji za unapređenje energetske efikasnosti ili upotrebu obnovljivih izvora energije;
- c) Unapređenje specifičnih vještina zaposlenih u MMSP u prerađivačkoj industriji koje se odnose na upravljanje energijom i optimizaciju potrošnje energije; i
- d) Povećanje uključenosti osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji u aktivnosti povećanja energetske efikasnosti i/ili korišćenja obnovljivih/čistih izvora energije.

Za potrebe izrade programa urađena je **Teorija promjene**. Riječ je o metodologiji planiranja koja opisuje kako su zamišljeni procesi promjene u Programu odnosno prikazuje odnose i korake između programskih aktivnosti, prelaznih rezultata te ishoda i učinaka, dok istovremeno navodi kontekst i indikatore kojima će se mjeriti neposredni rezultati, ishodi i dugoročni učinci.

Članak 10.
Uvod
 Cilj ovog dokumenta je opisati
 Program

1. Cilj i opseg programa
 Program ima za cilj smanjiti potrošnju energije u sektoru prerađivačke industrije i povećati udio OIE u potrošnji energije u sektoru prerađivačke industrije. Program se odnosi na povećanje energetske učinkovitosti i/ili povećanje upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija.

V PRIHVATLJIVI PODNOSIOCI PRIJAVA

Pravo učešća u Programu imaju MMSP čija je pretežna djelatnost registrirana u sektoru prerađivačke industrije (sektor C, osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćene)¹⁰ u Centralnom registru privrednih subjekata najkasnije do 31.12.2022. godine, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, br. 065/20, 146/21, 004/2024), Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore”, br. 027/10, 034/11, 016/14) i koja:

- Posluju 100% u privatnom vlasništvu i imaju sjedište na teritoriji Crne Gore;
- Imaju pozitivan finansijski iskaz (Bilans uspjeha) za prethodnu finansijsku godinu¹¹;
- Redovno izvršavaju obaveze plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, odnosno redovno izmiruju reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 145/21), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 57/18), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 027/20, 050/20) i Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja („Službeni list Crne Gore”, br. 015/21), zaključno sa prethodnim mjesecom u odnosu na mjesec predaje prijave, odnosno u skladu sa važećim poreskim propisima;
- U slučaju da privredno društvo i osnivači društva imaju učešće veće od 20% u vlasničkoj strukturi drugog privrednog subjekta (povezana lica u smislu Zakona o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, br. 065/20 i 146/21, 004/2024¹²)), ne mogu da se prijave oba privredna društva;
- Da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i da se odgovorno lice¹³ u pravnom licu ne nalazi u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde.
- Nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći.

U smislu implementacije ovog programa, MMSP se svrstavaju u kategorije prema uslovima iz Regulative GBER¹⁴:

¹⁰ U skladu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti („Službeni list Crne Gore”, br. 018/11, 152/22)

¹¹ Imaju predate zvanične finansijske iskaze za 2023. godinu, u zakonski predviđenom roku ili im je Rješenjem Uprave prihoda i carina odobren produžetak roka za predaju finansijskih iskaza.

¹² Zakon o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, broj 65/20, i 146/21, 004/24, član 32);

¹³ Odgovorno lice je fizičko lice kome su povjereni određeni poslovi u pravnom licu, lice koje je ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica, kao i lice za koje se osnovano može pretpostaviti da je ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica (Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela Sl.list 002/07, 013/07, 073/10, 030/12, 039/16).

¹⁴ Prilog I. Član 2, Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći usklađenim sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107. i 108. Ugovora (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=EN>)

Tabela 2: Definicija mikro, malih i srednjih preduzeća

Kategorija preduzeća	Broj zaposlenih	Promet/ Poslovni prihod	ili	Ukupna aktiva
Srednje	< 250	≤ € 50 miliona		≤ € 43 miliona
Malo	< 50	≤ € 10 miliona		≤ € 10 miliona
Mikro	< 10	≤ € 2 miliona		≤ € 2 miliona

Po Klasifikaciji djelatnosti 2010 (KD 2010) Zavoda za statistiku Crne Gore (u skladu sa Zakonom o Klasifikaciji djelatnosti („Službeni list Crne Gore”, br. 018/11, 152/22)), **pravo učešća u Programu imaju privredni subjekti (MMSP) koji posluju u sljedećim oblastima prerađivačke industrije-C sektor (osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćene):**

- Sektor C – Prerađivačka industrija: Proizvodnja prehrambenih proizvoda, Proizvodnja pića (osim alkoholnih pića), Proizvodnja tekstila (osim sintetičkih vlakana)¹⁵, Proizvodnja odjevnih predmeta, Proizvodnja kože i predmeta od kože, Prerada drveta i proizvodi od drveta, plute, slame i pruća, osim namještaja, Proizvodnja papira i proizvoda od papira, Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa, Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda, Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata, Proizvodnja proizvoda od gume i plastike, Proizvodnja proizvoda od ostalih nemetalnih minerala, Proizvodnja osnovnih metala (osim čelika), Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i uređaja, Proizvodnja kompjutera, elektronskih i optičkih proizvoda, Proizvodnja električne opreme, Proizvodnja mašina i opreme na drugom mjestu nepomenute, Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica, Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava, Proizvodnja namještaja, Popravka i montaža mašina i opreme, Ostale prerađivačke djelatnosti.

Programom nijesu obuhvaćene sljedeće djelatnosti: primarna poljoprivredna proizvodnja; proizvodnja čelika, sintetičkih vlakana i vađenje uglja; brodogradnja; proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda; proizvodnja i prodaja vojne opreme ili usluga; trgovina (maloprodaja i veleprodaja); građevinarstvo; ugostiteljski objekti koji isključivo pružaju usluge točenja pića; djelatnosti izdavanja novina i drugih povremenih izdanja, djelatnosti proizvodnje i emitovanja radijskog i televizijskog programa, djelatnosti novinskih agencija, kao i uslužnih djelatnosti agencija za marketing i odnosa s javnošću; benzinske pumpe; saobraćaj; prodajni auto saloni; bankarstvo i osiguranje; trgovina valutama i hartijama od vrijednosti; kupovina udjela u drugim društvima, akcijama i ostalih vrijednosnih papira; učešće u projektima kojima se krše međunarodno priznata prava radnika uključujući bezbjednost na radu, pravila i procedure u Crnoj Gori; proizvodnja i promet bilo kojih proizvoda ili aktivnosti koje se smatraju nezakonite ili štetne po okolinu i opasne za ljudsko zdravlje ili djelatnosti koje se domaćim

¹⁵ Sektor sintetičkih vlakana podrazumijeva: istiskivanje odnosno sastavljanje svih generičkih vrsta vlakana i prediva od poliesterske, poliamidne, akrilne ili polipropilenske osnove, bez obzira na njihovo krajnje korišćenje.

propisima ili međunarodnim konvencijama smatraju zabranjenim; igre na sreću; proizvodnja duvanskih proizvoda; destilovana alkoholna pića; nemoralne i nelegalne aktivnosti.

VI PRIHVATLJIVOST PARTNERA I FORMIRANJE PARTNERSTVA

Podnosioci moraju djelovati pojedinačno. Partnerske organizacije i partnerstvo bilo koje vrste nisu prihvatljivi.

VII BROJ PRIJAVA PO PODNOSIOCU PRIJAVE

Privredni subjekti mogu podnijeti najviše jednu prijavu, s tim da Podnosilac prijave i sa njim povezano lice ne mogu istovremeno biti korisnici i dobavljači opreme/izvođači radova i/ili izvođači obuke.

VIII TRAJANJE PROJEKATA

Period realizacije odabranih projekata je najmanje 6, a najviše 24 mjeseca.

IX FINANSIJSKA ALOKACIJA I IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Ukupna vrijednost pojedinačne investicije uključuje:

- bespovratna sredstva koja će biti dodijeljena pojedinačnom projektu od strane Fonda za inovacije Crne Gore za dio prihvatljivih troškova investicije, i
- sredstva Podnosioca prijave za sufinansiranje ostatka vrijednosti projekta.

i. Iznosi bespovratnih sredstava

Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava, koji se može dodijeliti po Podnosiocu prijave iznosi:

- najniži iznos 50.000,00 €,
- najviši iznos 200.000,00 €.

Iz bespovratnih sredstava se mogu finansirati prihvatljive aktivnosti i troškovi projekta do iznosa od 80% ukupne vrijednosti projekta.

ii. Sufinansiranje od strane Podnosioca prijave

Podnosilac prijave se obavezuje da će obezbijediti preostali dio sredstava za sufinansiranje projekta. Sufinansiranje može biti iz sopstvenih izvora ili obezbjeđenjem finansiranja na drugi način. Kao udio sopstvenog sufinansiranja, Podnosilac prijave ne može koristiti bespovratna sredstva iz javnih izvora, odnosno iz državnog budžeta i sredstava Evropske unije i drugih međunarodnih izvora finansiranja.

Iz sredstava sufinansiranja od strane Podnosioca prijave mogu se financirati sve prihvatljive aktivnosti i troškovi koji su sa njima povezani.

X VRSTA I INTENZITET DRŽAVNE POMOĆI/POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI

Bespovratna sredstva koja se dodjeljuju MMSP u okviru ovog Programa predstavljaju pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u smislu Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore”, br. 012/18). Pomoć male vrijednosti za aktivnosti u okviru ovog Programa se dodjeljuje prema pravilima za dodjelu pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) u smislu Regulative Komisije br. 2023/2831 od 13. decembra 2023. godine o primjeni članova 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoć¹⁶ (u daljem tekstu: *de minimis* Uredba), koja se u Crnoj Gori primjenjuje shodno Pravilniku o listi pravila o državnoj pomoći – Prilog 7¹⁷.

Gornja granica pomoći male vrijednosti koja se može dodijeliti jednom privrednom društvu, odnosno mikro, malim i srednjim preduzećima u okviru ovog Programa, u skladu sa članom 3 stavom 2 *de minimis* Uredbe ne smije preći 300.000,00 € tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine.

Navedena gornja granica od 300.000,00 € se primjenjuje po jednom privrednom društvu bez obzira na oblik *de minimis* pomoći ili na cilj koji se namjerava postići, kao i nezavisno od toga finansira li se pomoć koja se dodjeljuje u potpunosti ili djelimično iz sredstava koja su porijeklom iz Evropske unije ili iz Crne Gore.

Za potrebe gornje granice utvrđene članom 3 stavom 2 *de minimis* Regulative, pomoć se izražava kao bespovratna novčana sredstva. Svi iznosi koji se primjenjuju su bruto iznosi tj. iznosi prije odbijanja poreza i drugih dažbina. Pomoć koja se isplaćuje u više rata, diskontuje se na vrijednost pomoći u trenutku njene dodjele. Kamatna stopa koja se primjenjuje pri diskontovanju je diskontna kamatna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele *de minimis* pomoći.

Ako bi se dodjelom nove *de minimis* pomoći mogla preći odgovarajuća gornja granica *de minimis* pomoći, ni jedna od tih novih pomoći ne može se dodijeliti na osnovu ovog Programa.

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) iz ovog Programa smatra se dodijeljenom na dan donošenja odluke o dodjeli pomoći male vrijednosti od strane Fonda za inovacije Crne Gore nezavisno od datuma isplate *de minimis* pomoći privrednom društvu.

Više informacija o Pravilima za dodjelu pomoći male vrijednosti nalaze se u Prilogu 1.

¹⁶ SL L 2023/2831, 15.12.2023

¹⁷ Sl. list CG br. 35/14, 2d/15, 38/15, 20/16, 33/2020, 38/2020, 53/2020, 98/2020, 130/2020, 44/2021, 107/2021, 131/2021, 15/2022, 52/2022, 34/2023, 57/2023, 115/2023 i 26/2024.

XI DVOSTRUKO FINANSIRANJE

Načelo zabrane dvostrukog finansiranja podrazumijeva da treba izbjegavati dvostruko finansiranje istih troškova iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći.

Podnosioci ne smiju tražiti niti biti korisnici sredstava iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći za troškove koji će im biti nadoknađeni u okviru prijavljenog projekta i za finansiranje odabranog projekta.

Ukoliko je Podnosilac konkurisao za sredstva od drugih davalaca državne pomoći za iste opravdane troškove, potrebno je da dostavi izjavu u kojoj se navodi iznos i status ove podrške.

XII PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA

Predmet Programa je podrška za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koja imaju za cilj povećanje energetske efikasnosti i povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih/čistih izvora, sa posebnim akcentom na uvođenje pametnih/digitalnih rješenja koja doprinose kvalitetnijoj automatizaciji i kontroli tehničkih sistema i proizvodne opreme i boljem upravljanju energijom.

Sredstva opredijeljena Programom koriste se za pokrivanje dijela opravdanih troškova projekta, a koji mora uključivati **realizaciju aktivnosti iz sve tri komponente:**

1. Nabavku i ugradnju opreme kojom se doprinosi unapređenju energetske efikasnosti i/ili korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije, a što uključuje:
 - Tehničke sisteme kojima se obezbjeđuju uslovi toplotnog i svjetlosnog komfora u objektu neophodni za proces proizvodnje (npr. sistemi grijanja/hlađenja, priprema tople vode, osvjetljenje), kao i energija potrebna za proces proizvodnje (postrojenja za komprimovani vazduh, postrojenja za proizvodnju toplotne/rashladne energije, postrojenja za proizvodnju električne energije¹⁸) i/ili
 - Proizvodne mašine, odnosno sredstva za proizvodnju i obradu, namijenjena za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, neophodna za realizaciju procesa proizvodnje;
2. Implementaciju pametnih/digitalnih rješenja koja obezbjeđuju monitoring potrošnje energije i optimizaciju procesa proizvodnje kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina i tehničkih sistema;
3. Odgovarajuće jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije i/ili uvođenje standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001.

¹⁸ Napomena: Kroz ovaj program se ne može finansirati ugradnja fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije kao posebna mjera, već samo u kombinaciji sa ostalim komponentama.

XIII NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA

Sredstva opredjeljena programom NE mogu se koristiti za:

- nabavku polovne opreme;
- nabavku putničkih, teretnih i komercijalnih vozila;
- iznajmljivanje opreme, alata i materijala; i
- podizanje gotovine sa projektnog računa.

Neprihvatljive su i sve druge aktivnosti koje nijesu navedene u tački XII Programa.

XIV PRIHVATLJIVI TROŠKOVI PODNOSIOCA PRIJAVE

Prihvatljivi troškovi Podnosioca prijave su:

Direktni troškovi

1. Troškovi plata (bruto 2) novozaposlenih stručnih lica koji će raditi na poslovima upravljanja energijom i biti angažovani po osnovu ugovora o radu na puno radno vrijeme.

Prihvatljiv trošak u Programu su bruto plate novozaposlenih stručnih lica kod Korisnika Programa koje se angažuju isključivo na poslovima upravljanja energijom.

Godišnji bruto iznosi troškova plata izračunavaju se:

- a) za novozaposlena stručna lica godišnji bruto iznosi plata izračunavaju se na osnovu dokumentovanih podataka o visini plate drugog zaposlenog lica raspoređenog na isto ili slično radno mjesto, a koji se odnose na posljednja 3 mjeseca koji prethode implementaciji projekta;
 - b) isključivo u slučaju kada kod Korisnika Programa nijedno od zaposlenih lica nije raspoređeno na isto ili slično radno mjesto koje bi odgovaralo radnom mjestu novozaposlenog stručnog lica, tada se za novozaposlene osobe godišnji bruto iznosi troškova plata izračunavaju prema relevantnim internim aktima Podnosioca prijave ili dogovorom, a u skladu sa složenošću posla i opisom radnog mjesta.
2. Troškovi nabavke i ugradnje opreme i troškovi implementacije pametnih/digitalnih rješenja za potrebe realizacije projekta, a u skladu sa uslovima iz tačke XII Programa.
Podnosilac prijave treba voditi računa o tome da je ta oprema zaista neophodna za realizaciju projekta i dokazati da se bez te opreme projekat ne bi mogao sprovesti.
 3. Troškovi adaptacije ili rekonstrukcije prostora u cilju obezbjeđenja odgovarajućih uslova za opremu nabavljenu u okviru projekta, npr. prostor proizvodnog pogona, tehnička prostorija za ugradnju novog sistema grijanja i dr. Troškovi adaptacije ili rekonstrukcije prostora ne mogu preći 30% ukupne vrijednosti projekta.
 4. Troškovi konsultantskih usluga na pripremi tehničke dokumentacije neophodne za rekonstrukciju prostora u svrhu realizacije projekta, kao npr. izrada glavnog projekta, revizija projektne dokumentacije i nadzor.

5. Troškovi redovnog servisa i održavanja opreme nabavljene u sklopu realizacije projekta, u toku trajanja Programa, a koji nijesu obuhvaćeni garancijom.
6. Troškovi osposobljavanja zaposlenih lica kod Korisnika Programa na poslovima upravljanja energijom. Troškovi osposobljavanja mogu da uključuju troškove učešća zaposlenog lica na obukama (putovanja, dnevnice i kotizacija), u skladu sa važećim zakonodavstvom.
7. Porez na dodatnu vrijednost (PDV) samo ukoliko Korisnik Programa iz bilo kog razloga ne može zatražiti povraćaj PDV-a.

Indirektni troškovi

Indirektni troškovi nastali kao posljedica sprovođenja projekta kod Podnosioca prijave izračunavaju se po fiksnoj stopi do visine od 7% iznosa ukupne vrijednosti prihvatljivih direktnih troškova projekta.

Indirektni troškovi nastali sprovođenjem projekta se ne pravdaju i uključuju na primjer:

- troškove održavanja prostora (zakonom propisani periodični pregledi, zamjenu utrošenih materijala i elemenata, periodične i vanredne radove i popravke);
- režijske troškove koji uključuju grijanje/hlađenje, struju, vodu, odvoz otpada;
- troškovi koji su u vezi sa nabavkom opreme kao što su: carinski i administrativni troškovi, troškovi špedicije, skladištenja i manipulacije i dr; i
- troškove sitnog inventara.

XV NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi:

- Dugovi i troškovi otplate duga;
- Naknade za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obaveze;
- Porez na dodatnu vrijednost (PDV) za koji je moguće zatražiti povraćaj;
- Troškovi koje je korisnik prijavio, a finansirani su u okviru druge akcije ili programa koji dobija bespovratna sredstva iz drugih javnih izvora finansiranja (nacionalni budžet, EU ili međunarodni izvori finansiranja);
- Troškovi kupovine zemljišta ili objekata i troškovi zakupa;
- Troškovi sudskih i vansudskih sporova;
- Gubici od razmjene valuta, naknade i kazne;
- Troškovi reprezentacije;
- Troškove reklamiranja;
- Troškovi osiguranja opreme nabavljene kroz projekat;
- Troškovi za otvaranje, zatvaranje i vođenje računa;
- Krediti trećim licima;
- Troškovi plaćanja zaostalih obaveza (kamata, naknada, troškova obrade kredita, rata za otplatu kredita, poreza, taksi i dr.);
- Ostali bankarski troškovi, komisiona plaćanja i slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, plaćanje provizija;

- Nefinansijska ulaganja;
- Troškovi nastali prije potpisivanja Ugovora o grantu; i
- Svi drugi troškovi koji nijesu u kategoriji prihvatljivih troškova iz tačke XIV.

XVI POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA

1. Procedura prijave

Fond za inovacije Crne Gore će raspisati Javni poziv za učešće privrednih subjekata u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji 2024, za dodjelu granta.

Javni poziv se sprovodi kao otvoreni postupak i odnosi se na privredne subjekte (MMSP) iz sektora C – Prerađivačka industrija (osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćeni), koji su registrovani u Centralnom registru privrednih subjekata najkasnije do 31.12.2022. godine, sa jasno utvrđenim rokom za dostavljanje prijave.

Da bi se prijavio na Javni poziv, Podnosilac prijave prvo mora da se registruje na portal Fonda za inovacije Crne Gore putem linka www.programifonda.me. Zahtjev za registraciju naloga se automatski odobrava, nakon čega Podnosilac prijave dobija potrebne akreditive putem maila. Nakon registracije, Podnosilac prijave može podnijeti svoju Prijavu direktno na portalu.

Nakon izbora programa, Podnosilac prijave pristupa popunjavanju elektronskih obrazaca koji čine dio obavezne dokumentacije za Program:

1. Prijavni obrazac, koji sadrži Izjavu podnosioca o prihvatanju uslova Programa i Koncept projekta (sadržaj prijavnog obrasca propisan je u Prilogu 2).

U procesu podnošenja prijave Podnosilac prilaže i obavezne dokaze tražene tačkom XVII.

U postupku razmatranja prijave sprovode se sljedeći koraci:

1. Administrativna provjera projektnih prijedloga;
2. Evaluacija projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume izbora (dva kruga); i
3. Donošenje Odluke o prihvatanju/odbijanju projekta za sufinansiranje.

2. Razmatranje podnešenih prijava

i. Administrativna provjera

Fond za inovacije Crne Gore vrši provjeru primljenih prijava u odnosu na administrativne kriterijume utvrđene ovim programom.

Ukoliko prijava ne ispunjava sve administrativne kriterijume navedene u ovom programu i Javnom pozivu, ista ne ulazi u dalji postupak razmatranja. Za podnosioca prijava koji nijesu zadovoljili administrativne kriterijume donosi se Odluka o odbijanju prijave na Javni poziv.

Administrativni kriterijumi:

- a) Podnosilac prijave je podnio jednu prijavu;
- b) Podnešena je sva tražena dokumentacija iz tačke XVII;
- c) Sadržaj prijave je ispunjen na Programom utvrđenim obrascima;

- d) Prijava je podnešena u elektronskom obliku na portalu Fonda za inovacije Crne Gore u roku navedenom u Javnom pozivu;
- e) Podnosilac prijave je upisan u Centralni registar privrednih subjekata Crne Gore (CRPS), a čija je pretežna djelatnost registrovana u oblasti prerađivačke industrije (sektor C, osim djelatnosti za koje je naznačeno da nijesu obuhvaćene), najkasnije do 31.12.2022. godine;
- f) Podnosilac prijave ima pozitivan finansijski iskaz (Bilans uspjeha) za prethodnu finansijsku godinu (2023. godinu);
- g) Podnosilac prijave je izmirio finansijske obaveze u dijelu poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost ili redovno izmiruje obaveze u reprogramu, zaključno sa prethodnim mjesecom u odnosu na mjesec predaje prijave, odnosno u skladu sa važećim poreskim propisima;
- h) U slučaju da privredno društvo i osnivači društva imaju učešće veće od 20% u vlasničkoj strukturi drugog privrednog subjekta (povezana lica u smislu Zakona o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore”, br. 065/20 i 146/21, 004/24), prijava je podnešena od strane jednog privrednog društva¹⁹;
- i) U kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i odgovorno lice u pravnom licu se ne nalazi u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde.
- j) Koncept projekta je u skladu s prihvatljivim aktivnostima ovog Programa (kako su navedene u tački XII).

Prijave koje su zadovoljile administrativne kriterijume ulaze u postupak evaluacije u odnosu na kriterijume izbora, a koji se sprovodi u dva kruga.

ii. Evaluacija projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume izbora (dva kruga)

Fond za inovacije Crne Gore svaku projektну prijavu (koncept projekta) koja je zadovoljila administrativne kriterijume dostavlja Komisiji za evaluaciju projektnih prijava, koju čine 3 člana, a koju formira Fond za inovacije Crne Gore u skladu sa sprovedenim Javnim pozivom za odabir eksperata za sprovođenje evaluacije prijave. Zadatak Komisije je sprovođenje evaluacije prijave u dva kruga i dostavljanje prijedloga konačne rang liste projekata za sufinansiranje.

U prvom krugu evaluacije Komisija ocjenjuje dostavljene koncepte projekta prema utvrđenim kriterijuma izbora.

Kriterijumi izbora koncepta za prvi krug evaluacije su:

1. Konceptom su identifikovani problemi koje projekat rješava i opisani su očekivani efekti?
 - a) *Podnosilac prijave je izuzetno dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu*
 - b) *Podnosilac prijave je vrlo dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu*

¹⁹ U slučaju da se prijave dva povezana privredna društva, razmatraće se prijava koja je prva podnešena kod Fonda za inovacije Crne Gore.

- c) *Podnosilac prijave je dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu*
- d) *Podnosilac prijave nije dobro sagledao ključne probleme koji će biti riješeni implementacijom projekta, kao i efekte koji se postižu,*
- e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

2. Konceptom projekta su prepoznate potrebe za jačanjem kapaciteta Podnosioca prijave u dijelu upravljanja energijom?

- a) *Podnosilac prijave je izuzetno dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
- b) *Podnosilac prijave je vrlo dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
- c) *Podnosilac prijave je dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
- d) *Podnosilac prijave nije sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom*
- e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

Komisija ocjenjuje pojedinačne aspekte koji su obuhvaćeni evaluacionim kriterijumima, a svaki aspekt ocjenjuje na skali od pet brojeva, od 1 do 5, a na kraju se izvlači prosječna ocjena. Od Komisije se očekuje da uz svaku ocjenu dostavi i komentar kako bi se podnosiocima prijave dostavila jasna povratna informacija.

Konačna ocjena za prvi krug evaluacije formira se primjenom sljedeće formule:

$$K1 = (0,5I + 0,5II)$$

gdje su *I* i *II* srednje ocjene Komisije (izračunavaju se kao aritmetička sredina za svaki kriterijum i kao aritmetička sredina za sve kriterijume zajedno), a *K1* je konačna ocjena prvog kruga evaluacije. Konačna ocjena za prvi krug (*K1*) evaluacije izračunava se zaokruživanjem na 2 decimale.

Koncepti projekata koji su u prvom krugu ocijenjeni ocjenom koja zadovoljava **minimalni prag za dalje razmatranje (3,50)** uzimaju se u obzir u daljem postupku.

Na osnovu sprovedenog prvog kruga evaluacije, Fond za inovacije Crne Gore priprema Rang listu potencijalnih korisnika Programa, a na osnovu rezultata evaluacije.

U cilju sagledavanja mogućnosti za unapređenje energetske efikasnosti i/ili proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije u proizvodnim objektima, Fond za inovacije Crne Gore će obezbijediti izradu studija opravdanosti za projekte podnosioca prijave koji zadovoljavaju minimalni prag. Za izradu navedenih studija biće angažovani nezavisni Tehnički konsultanti na osnovu sprovedenog Javnog poziva.

Na osnovu pripremljenih studija opravdanosti, podnosioci prijava pripremaju Kompletne projektne prijave i dostavljaju ih Fondu za inovacije Crne Gore, koji ih prosleđuje Komisiji.

Komisija vrši evaluaciju kompletnih projektnih prijava i predlaže projekte koji će biti podržani u okviru Programa, a na osnovu utvrđenih kriterijuma izbora (za drugi krug evaluacije). Na osnovu zajedničkih ocjena Komisije formira se rang lista projekata za sufinansiranje, nakon koje Izvršni direktor donosi odluku o finansiranju za svaki pojedinačni projektni prijedlog.

Kriterijumi izbora za drugi krug evaluacije kompletne projektne prijave su:

1. Da li je predloženo tehničko rješenje sveobuhvatno i izvodljivo?
 - a) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta su izuzetno dobro sagledani;*
 - b) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta su vrlo dobro sagledani;*
 - c) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta su dobro sagledani;*
 - d) *Svi tehnički aspekti važni za realizaciju projekta nijesu dobro sagledani;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

2. Da li su ispunjeni svi uslovi za uspješnu realizaciju projekta u predviđenim rokovima?
 - a) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je izuzetno nizak;*
 - b) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je vrlo nizak;*
 - c) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je nizak;*
 - d) *Rizik za kašnjenje projekta u odnosu na planiranu dinamiku je značajan;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

3. Da li korisnik programa ima jasan plan za jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom?
 - a) *Korisnik programa je izuzetno dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - b) *Korisnik programa je vrlo dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - c) *Korisnik programa je dobro sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - d) *Korisnik programa nije sagledao potrebu za usavršavanjem stručnih lica po pitanju upravljanja energijom;*
 - e) *U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

4. Koliko je očekivano smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju kao rezultat realizovane investicije?
- Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je preko 50% (izuzetno);*
 - Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je između 30 i 50% (odlično);*
 - Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je između 15 i 30% (vrlo dobro);*
 - Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je između 5 i 15% (dobro);*
 - Smanjenje potrošnje energije/troškova za energiju koje je rezultat realizovane investicije je manje od 5% (prihvatljivo).*
5. Koliko primijenjena tehnologija doprinosi unapređenju poslovnog procesa?
- Doprinos primijenjene tehnologije unapređenju poslovnog procesa je odličan;*
 - Doprinos primijenjene tehnologije unapređenju poslovnog procesa je vrlo dobar;*
 - Doprinos primijenjene tehnologije unapređenju poslovnog procesa je dobar;*
 - Doprinos primijenjene tehnologije unapređenju poslovnog procesa nije dobar;*
 - U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*
6. Da li su rezultati projekta održivi u smislu zadržavanja postojećih zaposlenih/zadržavanje novih stručnih lica na poslovima upravljanja energijom i pratećeg održavanja nove opreme i pametnih digitalnih rešenja?
- Održivost rezultata projekta je odlična;*
 - Održivost rezultata projekta je vrlo dobra;*
 - Održivost rezultata projekta je dobra;*
 - Održivost rezultata projekta nije dobra;*
 - U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.*

U drugom krugu evaluacije ocjenjuju se pojedinačni aspekti **kompletne projektne prijave** (koja uključuje nalaze studije opravdanosti), koji su obuhvaćeni evaluacionim kriterijumima i svaki kriterijum se ocjenjuje na skali od pet brojeva, od 1 do 5. Na kraju se formira prosječna ocjena, a od Komisije se očekuje da uz svaku ocjenu doda i komentar, koji će dati podnosiocima prijave jasnu povratnu informaciju.

Konačna ocjena za drugi krug evaluacije formira se primjenom sljedeće formule:

$$K2 = (0,2I + 0,1II + 0,2III + 0,2IV + 0,2V + 0,1VI)$$

gdje su *I, II, III, IV* i *V* i *VI* srednje ocjene Komisije (izračunavaju se kao aritmetička sredina za svaki kriterijum i kao aritmetička sredina za sve kriterijume zajedno), a *K2* je konačna ocjena

drugog kruga evaluacije. Konačna ocjena za drugi krug (K2) evaluacije izračunava se zaokruživanjem na 2 decimale.

Da bi projektni prijedlog bio sufinansiran mora imati **konačnu ocjenu (K2) najmanje 3,50**.

Dostavljanjem evaluacije od strane Komisije i rang liste potencijalnih korisnika Programa sa prijedlogom projekata za sufinansiranje, završava se drugi krug evaluacije.

iii. Donošenje odluke o prihvatanju/odbijanju projekata za sufinansiranje

Na osnovu konačne ocjene (K2) svih projektnih prijedloga formira se konačna rang lista. Od strane Fonda za inovacije Crne Gore biće kontaktirani podnosioci prijave po redosljedu sa rang liste i u skladu sa raspoloživim budžetom, nakon čega se usaglašavaju dinamički uslovi sprovođenja projekta. Pregovori se mogu odnositi na finansijski, pravni i/ili sadržajni dio projektnih prijedloga, uvažavajući stav i komentare Komisije. Podnosioci prijave su dužni da dostave sljedeću dodatnu dokumentaciju:

1. Dokumentaciju vezanu za obračun troškova plata zaposlenih:
 - 1.1. Za novozaposlene osobe dostaviti prijedlog ugovora (nepotpisan) i dokument na osnovu kog su određeni troškovi plate,
2. Plan nabavki, i
3. Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti – de minimis pomoći.

Nakon završenih pregovora dostavljaju se Odluke o prihvatanju ili odbijanju projekata za sufinansiranje.

Podnosioci prijave, za koje je donešena Odluka o sufinansiranju projekta, pristupaju potpisivanju Ugovora o grantu sa Fondom za inovacije Crne Gore, kojim se definišu međusobna prava i obaveze između Podnosioca prijave (Korisnika) i Davaoca podrške (Fond za inovacije Crne Gore).

Spisak korisnika sa kojima je potpisan Ugovor o grantu biće objavljen na internet stranici Fonda za inovacije Crne Gore u roku od 10 radnih dana nakon stupanja na snagu Ugovora. Objavljaju se najmanje sljedeći podaci:

- Naziv Korisnika;
- Naziv projekta;
- Iznos bespovratnih sredstava dodijeljenih projektu i stopa sufinansiranja (intenzitet pomoći); i
- Kratak opis projekta.

Korisnik programa će biti u obavezi da otvori poseban račun, koji će koristiti isključivo za potrebe realizacije projekta prihvaćenog za sufinansiranje po ovom programu. Korisnik će biti u obavezi da za svaki prihvatljivi i prihvaćeni trošak projekta, osim indirektnih troškova, posjeduje odgovarajuću dokumentaciju kojom se pravda taj trošak.

XVII DOKUMENTACIJA ZA PRIJAVU

1. Prijavni obrazac (Koncept projekta), koji sadrži Izjavu podnosioca o prihvatanju uslova Programa (Prilog 2);
2. Izjava o nepovratnosti PDV-a;
3. Bilanse stanja i uspjeha za prethodnu finansijsku godinu (2023. godinu) – zvanično predate Poreskoj upravi;
4. Uvjerenje Poreske uprave o redovnom izmirivanju poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, ili reprogramu obaveza zaključno sa prethodnim mjesecom u odnosu na mjesec predaje prijave²⁰, odnosno u skladu sa važećim poreskim propisima;
5. Izjava o povezanim licima;
6. Izjava da u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i da se odgovorno lice u pravnom licu ne nalazi u kaznenoj evidenciji.²¹

Napomena: Izjavu da Podnosilac prijave nije u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći, podnosilac prijave dostavlja ukoliko dođe u fazu pregovora, a prije potpisivanja Ugovora o grantu sa Fondom.

XVIII INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI

Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji 2024 podrška će biti usmjerena prema projektima sa jasno definisanim očekivanim rezultatima, u skladu sa prethodno navedenim ciljevima Programa.

Za potrebe praćenja ostvarenih efekata projekta, Podnosilac prijave je u obavezi da u Studiji opravdanosti uvrsti indikatore iz Tabela (4, 5 i 6) i navede konkretne ciljne vrijednosti indikatora koje očekuje da ostvari sprovođenjem projekta. Takođe, u Studiji je potrebno obrazložiti ciljne vrijednosti i njihove veze s planiranim projektnim aktivnostima. Ostvarenje indikatora rezultata pratiće se za vrijeme trajanja realizacije projekta, a indikatori učinka u periodu nakon realizacije.

U okviru praćenja i vrednovanja efekata projekata u dostizanju vrijednosti indikatora Programa, biće uzete u obzir sve okolnosti od uticaja na uspješnost ostvarenja projekta.

²⁰ Uvjerenje Poreske uprave o redovnom izmirivanju poreza i doprinosa, podnosilac prijave dostavlja i ukoliko dođe u fazu pregovora, a prije potpisivanja Ugovora o grantu sa Fondom.

²¹ Uvjerenje Ministarstva pravde da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti pravnog lica i da se odgovorno lice u pravnom licu ne nalazi u kaznenoj evidenciji, podnosilac prijave dostavlja ukoliko dođe u fazu pregovora, a prije potpisivanja Ugovora o grantu sa Fondom.

Tabela 3: Indikatori učinka

[O] Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti i/ ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija.²²					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
01	Učinak	Smanjenje potrošnje energije u sektoru prerađivačke industrije	Potrošnja energije	5 godina od završetka sprovođenja projekta	Podnosioci prijava ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Fond za inovacije Crne Gore će indikator pratiti na nivou Programa.
	<p>Opis: Indikator mjeri efekte implementacije projekata energetske efikasnosti na potrošnju energije u sektoru prerađivačke industrije</p> <p>Izvor provjere: Nacionalni energetske bilans/posebna statistika za sektor prerađivačke industrije</p>				
02	Učinak	Povećanje udjela OIE u potrošnji energije u sektoru prerađivačke industrije	Proizvodnja energije/ Potrošnja energije	5 godina od završetka sprovođenja projekta	Podnosioci prijava ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Fond za inovacije Crne Gore će indikator pratiti na nivou Programa.
	<p>Opis: Indikator mjeri efekte implementacije projekata obnovljivih izvora energije na potrošnju energije u sektoru prerađivačke industrije</p> <p>Izvor provjere: Nacionalni energetske bilans/posebna statistika za sektor prerađivačke industrije</p>				

²² Energetske bilans iz kojeg je moguće izdvojiti udio potrošnje energije u prerađivačkoj industriji: <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1370&pageid=39>. Fond za inovacije Crne Gore će u saradnji sa resornim ministarstvima kontaktirati MONSTAT u dijelu koji se odnosi na detalje metodologije prikupljanja i obrade podataka koji su relevantni za ovaj program.

Tabela 4: Indikatori rezultata (A)

[A] Specifični cilj: Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
A1	Rezultat	Broj novih proizvodnih procesa	Proizvodni proces	Završetak sprovođenja projekta	Podnosilac prijave treba da odabere indikator i za njega postavi ciljanu vrijednost na nivou projekta.
		Broj poboljšanih proizvodnih procesa			
<p>Opis: Indikator se odnosi broj uvedenih novih odnosno broj poboljšanih poslovnih procesa kao rezultat integracije savremenih digitalnih rješenja, a koja doprinose boljem upravljanju energijom.</p> <p>Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa u periodu nakon sprovođenja</p>					

Tabela 5: Indikatori rezultata (B)

[B] Specifični cilj: Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
B1	Rezultat	Smanjenje troškova proizvodnje	Troškovi proizvodnje	Završetak sprovođenja projekta	Podnosilac prijave treba da odabere indikator i za njega postavi ciljanu vrijednost na nivou projekta.
		<p>Opis: Indikator prati nivo troškova proizvodnje koji su u direktnoj vezi sa troškovima za energiju i druge resurse (npr. sirovina, voda i dr.).</p> <p>Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa u periodu nakon sprovođenja</p>			

Tabela 6: Indikatori rezultata (C)

[C] Specifični cilj: Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetske efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
C1	Rezultat	Broj obučениh/osposobljenih osoba na poslovima upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije	Zaposleni u preduzećima	Završetak sprovođenja projekta	Podnosilac prijave treba da odabere indikator i za njega postavi ciljanu vrijednost na nivou projekta.
		Broj novozaposlenih osoba na poslovima upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije			
<p>Opis: Indikator prati broj osposobljenih zaposlenih u novim vještinama za obavljanje poslova upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije odnosno broj novozaposlenih na ovim poslovima.</p> <p>Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa u periodu nakon sprovođenja</p>					

XIX NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA

Fond za inovacije Crne Gore pripremaće na godišnjem nivou Izvještaj o realizaciji Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji 2024, a koji će biti sastavni dio godišnjih Izvještaja o radu Fonda, koji usvaja Vlada Crne Gore.

Nakon završetka realizacije Programa, Fond za inovacije Crne Gore sprovedeće eksternu evaluaciju Programa, a finansijska sredstva za potrebe eksterne evaluacije biće obezbijeđena iz sredstava nacionalog budžeta i blagovremeno planirana Zakonom o budžetu za godinu u kojoj bude prispjela izrada iste.

Eksterna evaluacija, kao i godišnji izvještaji o sprovođenju Programa, biće dostupni i na zvaničnoj stranici Fonda za inovacije Crne Gore.

XX OBJAŠNENJE POJMOVA

Administrativna provjera	<p>Postupak provjere prijave u skladu sa administrativnim kriterijumima utvrđenim ovim Programom.</p> <p>Administrativni kriterijumi ne podrazumijevaju provjeru sadržaj i kvaliteta samog koncepta projekta, već se u procesu provjere postupa prema zadatim, jasnim i transparentnim pravilima, jednakim za sve podnosiocima prijave, vodeći se isključivo postavljenim administrativnim zahtjevima.</p> <p>Samo ako su svi administrativni kriterijumi ispunjeni, projektna prijava (koncept) ide u postupak evaluacije na osnovu kriterijuma za izbor. U suprotnom se isključuje iz daljeg postupka.</p>
Bespovratna sredstva / grant	Iznos koji Fond za inovacije Crne Gore dodijeli za određeni projekat odabranom Podnosiocu prijave (Korisniku). Bespovratna sredstva su ona sredstva koja imaju tačno određenu namjenu i moraju se utrošiti i pravdati u tačno određenom roku i ne moraju se vratiti ako su namjenski utrošena.
Korisnik	Podnosilac prijave koji zaključi Ugovor o grantu sa Fondom za inovacije Crne Gore, a nakon dobijanja Odluke o prihvatanju projekta za sufinansiranje od strane Fonda za inovacije Crne Gore.
Evaluacija prijave	Označava postupak ocjenjivanja prijave Podnosioca primljene kroz sistem Fonda za inovacije Crne Gore. Evaluacija se sprovodi u dva kruga na osnovu definisanih kriterijuma za izbor.
Javni poziv	Obavještenje potencijalnim podnosiocima prijave za uključivanje u Program. Objavljivanje Javnog poziva od strane Fonda za inovacije Crne Gore ostvaruje se objavljivanjem na internet stranici Fonda i u ostalim sredstvima javnog informisanja.
Korisnik državne pomoći	Korisnik državne pomoći/pomoći male vrijednosti je svako pravno i fizičko lice koje, obavljajući privrednu djelatnost, učestvuje u prometu roba i usluga, a prima državnu pomoć/pomoć male vrijednosti, bez obzira na njen oblik i namjenu.
Kriterijumi za izbor	Kriterijumi za izbor su kriterijumi koji se primjenjuju za ocjenjivanje kvaliteta projekta i utvrđeni su za oba kruga evaluacije ponaosob.
Mikro, malo i srednje preduzeće (MMSP)	U skladu sa definicijom u članu 2 Priloga 1. Uredbe GBER ²³
Odluka o prihvatanju projekta za sufinansiranje	Odluka kojom se projekat prihvata za sufinansiranje, utvrđujući obavezu sufinansiranja prihvatljivih troškova odobrenog projekta i koja predstavlja osnov za potpisivanje Ugovora o grantu.
Podnosilac prijave	Privredni subjekat koji se prijavljuje za ovaj program u skladu sa propisanim uslovima.
Početak sprovođenja Projekta	Sprovođenje projekta počinje potpisivanjem Ugovora o grantu.
Postupak dodjele bespovratnih sredstava	Sveobuhvatni postupak izbora projekata, koji će biti sufinansirani u okviru Programa
Prijavna dokumentacija	Paket neophodne dokumentacije i podataka koje dostavlja Podnosilac prijave
Program	Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0651>

Projekat	Skup aktivnosti ograničenih vremenom i mjestom i usmjerenih ka postizanju određenog cilja za koji se traži finansijska podrška, a koji doprinosi postizanju indikatora navedenih u Programu.
Budžet projekta	Budžet projekta je sastavni dio kompletne prijave projekta i sadrži pregled planiranih prihvatljivih troškova, sa jasno definisanim iznosima po kategoriji prihvatljivog troška, i utvrđenim iznosima sufinansiranja Fonda za inovacije Crne Gore i Korisnika, a koji će u slučaju prihvatanja projekta za sufinansiranje biti sastavni dio Ugovora o grantu.
Strategija pametne specijalizacije (S3) 2019-2024	Nacionalni strateški dokument kojim se utvrđuju prioriteti razvoja, a čiji je cilj izgradnja konkurentne prednosti kroz povezivanje sopstvenih snaga u istraživanju i inovacijama s potrebama privrede, odgovarajući na koherentan način na rastuće mogućnosti i razvoj tržišta. Izrađen je, kroz partnerski pristup od dna prema vrhu, okupljajući lokalne vlasti, akademsku zajednicu, poslovnu sferu i civilno, kvantitativnom i kvalitativnom analizom odnosno mapiranjem ekonomskog, inovativnog i naučnog potencijala u Crnoj Gori sa ciljem koncentrisanja i povezivanja istraživačko-inovacionih resursa s ograničenim brojem determinisanih prioriternih privrednih oblasti.
Industrijska politika Crne Gore 2024-2028. godine	Nacionalni strateški dokument koji predstavlja strateški razvojni okvir crnogorske ekonomije čiji je cilj unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije, rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije, podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije i unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje. Industrijski razvoj je orijentisan ka izazovima industrijske tranzicije i pametnoj specijalizaciji koji će povećati konkurentnost crnogorske ekonomije kroz ulaganja u inovativne projekte u prioritetnim sektorima, podstaći održivu industrijsku modernizaciju, razvoj zelene ekonomije kroz efikasnu upotreba resursa i održivost, sa posebnim naglaskom na energetska efikasnost industrije i prelazak na nisko-karbonsku ekonomiju.
Energetska politika Crne Gore do 2030. godine	Nacionalni strateški dokument koji definiše prioritete energetske politike koji se odnose na sigurnost snabdijevanja energijom, razvoj konkurentnog tržišta energije i održiv energetski razvoj. Obezbjedenje održivog razvoja energetike temelji se na ubrzanom ali racionalnom korišćenju vlastitih energetskih resursa uz uvažavanje principa zaštite životne sredine, povećanje energetske efikasnosti (EE) i veće korišćenje obnovljivih izvora energije (OIE), kao i potreba za socio-ekonomskim razvojem Crne Gore.
Troškovi	Troškovi predstavljaju, u novcu izražene količine resursa, upotrijebljene u svrhu ostvarenja jednog ili više ciljeva projekta.
Ugovor o grantu	Ugovor zaključen između Fonda za inovacije Crne Gore i Korisnika kojim se utvrđuje maksimalni iznos bespovratnih sredstava dodijeljen za sprovođenje određenog projekta, prava i obaveze ugovornih strana, kao i drugi finansijski uslovi za sprovođenje projekta.
Upravljanje energijom	Upravljanje energijom obuhvata sistemsko praćenje i analiziranje potrošnje energije, planiranje i sprovođenje mjera energetske efikasnosti i praćenje postignutih efekata.

XXI PRILOZI

PRILOG 1: PRAVILA ZA DODJELU POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (*DE MINIMIS*)

Izuzete djelatnosti i proizvodi

Pomoć male vrijednosti iz ovog Programa ne može da se dodijeli:

- a) za djelatnosti usmjerene izvozu u treće zemlje ili države članice Evropske unije, odnosno pomoći koje su direktno povezane sa izvezenim količinama, sa uspostavljanjem i funkcionisanjem distributivne mreže ili sa drugim tekućim troškovima povezanim sa izvoznom djelatnošću²⁴;
- b) ako je pomoć uslovljena upotrebom domaćih proizvoda umjesto uvezenih.

U slučaju spajanja i preuzimanja preduzeća, u skladu sa članom 3 stavom 8 *de minimis* Uredbe, prilikom utvrđivanja da li se poštuje odgovarajuća najviša primjenjiva gornja granica pomoći male vrijednosti sa bilo kojom novom pomoći male vrijednosti dodijeljenom novom privrednom društvu ili privrednom društvu koje preuzima drugo privredno društvo, u obzir se uzimaju sve ranije dodijeljene pomoći male vrijednosti dodijeljene bilo kojem od privrednih društava uključenih u postupak spajanja. Pomoći male vrijednosti koje su zakonito dodijeljene prije spajanja ili preuzimanja i dalje su u skladu sa zakonom.

Ako se jedno privredno društvo podijeli na dva ili više posebnih privrednih, *de minimis* pomoć dodijeljena prije te podjele, dodjeljuje se privrednom društvu koje je od nje ostvario korist, što je načelno privredno društvo koje je preuzelo djelatnosti za koje je korišćena pomoć male vrijednosti. Ako takva raspodjela nije moguća, pomoć male vrijednosti dodjeljuje se srazmjerno, na osnovu knjigovodstvene vrijednosti vlasničkog kapitala novih privrednih društava na datum stupanja na snagu podjele.

Ako privredno društvo obavlja drumski prevoz tereta za zakup ili naknadu, kao i druge djelatnosti na koje se primjenjuje gornja granica od 200.000 €, ta će se granica primjenjivati i na to privredno društvo, uz uslov da se osigura, na odgovarajući način, kao što je razdvajanje djelatnosti ili knjigovodstveno razdvajanje troškova, da pomoć djelatnosti drumskog prevoza robe/tereta neće premašiti 100.000 € i da se pomoć male vrijednosti ne koristi za kupovinu vozila za drumski prevoz tereta.

Kumulacija državne pomoći

De minimis pomoć dodijeljena u skladu sa *de minimis* Regulativom može se kumulirati sa *de minimis* pomoći dodijeljenom u skladu sa Regulativom Komisije (EU) 2023/2832.

De minimis pomoć dodijeljena u skladu sa *de minimis* Regulativom može se kumulirati sa *de minimis* pomoći dodijeljenom u skladu sa Regulativama Komisije (EU) br. 1408/2013 i (EU) br. 717/2014 do odgovarajuće gornje granice utvrđene u članu 3 stav 2 *de minimis* Regulative.

²⁴ Pomoć male vrijednosti za troškove učešća na sajmovima, odnosno za troškove studija ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugim državama ne predstavljaju pomoć za izvoz.

De minimis pomoć dodijeljena u skladu sa *de minimis* Regulativom neće se kumulirati sa državnom pomoći u odnosu na iste prihvatljive troškove ili sa državnom pomoći za istu mjeru rizičnog finansiranja ako bi takva kumulacija prelazila najveći relevantni intenzitet pomoći ili iznos pomoći koji je za svaki pojedinačni slučaj utvrđen Regulativom o grupnom izuzeću ili odlukom Komisije. *De minimis* pomoć koja nije dodijeljena za određene prihvatljive troškove ili se ne može pripisati takvim troškovima, može se kumulirati sa drugom državnom pomoći dodijeljenom na osnovu Regulative o grupnom izuzeću ili odlukom Komisije.

Kontrola i monitoring pomoći male vrijednosti

Fond za inovacije Crne Gore kao davalac pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć) za aktivnosti predviđene ovim Programom prije dodjele te pomoći pisanim putem obavještava podnosioca prijave o predviđenom iznosu pomoći male vrijednosti izraženom u obliku bruto novčane vrijednosti (ekvivalenta subvencije), kao i o tome da je korisnik pomoći male vrijednosti, pozivajući se na *de minimis* Uredbu te navodeći njen naziv i podatke o njenoj objavi.

Fond za inovacije Crne Gore dodjeljuje pomoć male vrijednosti iz ovog Programa tek nakon što od podnosioca prijave dobije izjavu, u pisanom ili elektronskom obliku, o svim *de minimis* pomoćima koje je primio u Crnoj Gori od bilo kojeg nadležnog organa u prethodne dvije i u tekućoj fiskalnoj godini (Obrazac Izjave o dodijeljenim *de minimis* pomoćima dat je u Prilogu 4).

Fond za inovacije Crne Gore dodjeljuje novu *de minimis* pomoć u skladu sa *de minimis* Uredbom tek kada utvrdi da to neće povisiti ukupan iznos pomoći male vrijednosti koju je Podnosilac prijave primio do nivoa koji prelazi odgovarajuću gornju granicu iz člana 3 stava 2 *de minimis* Uredbe i da su ispunjeni svi uslovi predviđeni ovim Programom i *de minimis* Uredbom za dodjelu te pomoći.

Fond za inovacije Crne Gore vodi evidenciju, odnosno prikuplja i evidentira sve informacije u vezi sa dodjelom pomoći male vrijednosti u okviru ovog Programa i ispunjenosti svih uslova iz *de minimis* Uredbe. Evidencija o dodijeljenoj *de minimis* pomoći u okviru ovog Programa čuva se 10 fiskalnih godina od datuma kada je dodijeljena posljednja pojedinačna pomoć iz ovog Programa.

Fond za inovacije Crne Gore će na pisani zahtjev u roku od 20 radnih dana ili u dužem roku koji je naveden u tom zahtjevu, dostaviti Agenciji za zaštitu konkurencije sve informacije koje ova Agencija za zaštitu konkurencije smatra potrebnim da bi ocijenila da li su ispunjeni uslovi iz *de minimis* Uredbe, a posebno o ukupnom iznosu pomoći male vrijednosti koju je bilo koje privredno društvo primilo na osnovu te Uredbe ili drugih uredaba o *de minimis* pomoći.

PRILOG 2: SADRŽAJ PRIJAVNOG OBRASCA

Prijavni obrazac sadrži:

1. **Podatke o podnosiocu prijave** (naziv privrednog društva, sjedište, djelatnost, PIB, odgovorno lice u privrednom društvu, e-mail adresa, kontakt telefon),
2. **Koncept projekta** koji jasno definiše aktivnosti za čiju realizaciju se traži podrška u okviru Programa. Opisane aktivnosti i prateći troškovi moraju biti usklađeni sa propisanim uslovima iz poglavlja X, XI, XII i XIV Programa. U ovom dijelu Podnosilac prijave se izjašnjava o dodijeljenoj pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć) u poslednje tri fiskalne godine (tekuća i prethodne dvije), a na dan podnošenja koncepta projekta.
3. **Izjavu da podnosilac prijave prihvata uslove** predviđene Programom za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, navedene u nastavku:
 - da ima ozbiljnu namjeru za sprovođenje projekta opisanog u Prijavi u okviru Programa;
 - da pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću izjavljuje da su svi podaci i informacije koji su navedeni u Prijavi istiniti i potpuni;
 - da privredno društvo nije u postupku stečaja ili likvidacije;
 - da je spreman da na poziv i zahtjev Fonda za inovacije Crne Gore pruži sve potrebne dopunske informacije i dokumenta neophodne za vrednovanje i dalji razvoj projekta;
 - da za iste prihvatljive/opravnane troškove projekta privredno društvo nije dobilo/ili nije u postupku ugovaranja sufinansiranja iz drugih izvora državnog i/ili lokalnog budžeta ili međunarodnih izvora finansiranja;
 - da je saglasan da se podaci navedeni u Prijavi mogu unijeti u odgovarajuće baze podataka i koristiti kao statistički podaci;
 - da će poštovati integritet Komisije zadužene za evaluaciju i da neće pokušati uticati na bilo koju osobu koja učestvuje u postupku ocjene projekta;
 - da je spreman da u slučaju odobravanja projekta potpiše Ugovor o grantu predviđen Programom;
 - da će dodijeljena sredstva koristiti samo za prihvatljive aktivnosti i troškove i da će u svakom trenutku sarađivati sa Fondom za inovacije Crne Gore i drugim učesnicima u realizaciji Programa u svrhu uspješnog sprovođenja i završetka projekta;
 - da će u skladu sa dinamikom realizacije projekta obezbijediti sredstva za sufinansiranje;
 - da će, u slučaju odobravanja projekta za sufinansiranje, dostaviti popunjen Obrazac o primljenoj državnoj pomoći male vrijednosti (de minimis državna pomoć) u prethodne tri fiskalne godine (predmetna fiskalna godina i prethodne dvije fiskalne godine).

PRILOG 3: IZJAVA O POVEZANIM LICIMA

_____ pod punom materijalnom i krivičnom
(ime i prezime ovlašćenog lica)

odgovornošću, izjavljujem da _____
(privredno društvo)

a) ima povezane interese sa sljedećim pravnim licima

Povezano lice	PIB	Vrsta interesne povezanosti

b) nemam povezane interese sa drugim pravnim licima,
gdje se povezana lica u skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", broj 065/20, 146/21, 004/24, član 32) definišu na sljedeći način:

- (1) Povezanim licem, u smislu ovog zakona, u odnosu na određeno fizičko lice smatra se:
 - 1) njegov srodnik u pravoj liniji, srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva, bračni i vanbračni supružnik ovih lica;
 - 2) njegov bračni ili vanbračni supružnik i njihovi srodnici zaključno sa prvim stepenom srodstva;
 - 3) njegov usvojlac ili usvojenik, kao i potomci usvojenika;
 - 4) druga lica koja sa tim licem žive u zajedničkom domaćinstvu.
- (2) Povezanim licem, u smislu ovog zakona, u odnosu na određeno pravno lice smatra se:
 - 1) pravno lice u kojem to pravno lice posjeduje značajno učešće u osnovnom kapitalu;
 - 2) pravno lice (zavisno društvo) u kojem je to pravno lice kontrolni član (matično društvo);
 - 3) pravno lice koje je zajedno sa tim pravnim licem pod kontrolom trećeg lica;
 - 4) lice koje u tom pravnom licu posjeduje značajno učešće u osnovnom kapitalu;
 - 5) lice koje je kontrolni član tog pravnog lica;
 - 6) lice koje je njegov izvršni direktor, član odbora direktora, član upravnog odbora ili član nadzornog odbora.
- (3) Značajno učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 20% prava glasa u društvu.
- (4) Većinsko učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 50% prava glasa u društvu.
- (5) Kontrola u smislu stava 2 ovog člana podrazumijeva pravo ili mogućnost jednog lica da samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički djeluju vrši odlučujući uticaj na poslovanje drugog lica putem učešća u osnovnom kapitalu, ugovora ili prava na imenovanje većine članova odbora direktora, odnosno većine članova nadzornog odbora.
- (6) Smatra se da je određeno lice kontrolni član društva uvijek kada to lice samostalno ili sa povezanim licima posjeduje većinsko učešće u osnovnom kapitalu društva.
- (7) Zajedničko djelovanje postoji kada dva ili više lica, na osnovu sporazuma, koriste glasačka prava u određenom pravnom licu ili preduzimaju druge radnje u cilju vršenja zajedničkog uticaja na upravljanje ili poslovanje tog lica.

U _____	M.P.	Potpis ovlašćenog lica
Datum: _____		_____

PRILOG 4: OBRAZAC IZJAVE ZA POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (DE MINIMIS POMOĆI)

1. Informacije o privrednom društvu	
Naziv privrednog društva	
Registarski broj	
Broj telefona	
Broj faksa	
E-mail adresa	
(markirati)	☐ Spojeno u zadnje tri fiskalne godine ☐ Razdvojeno u zadnje tri fiskalne godine ☐ Kupljeno (stečeno) u zadnje tri fiskalne godine
Datum kada je privredno društvo spojeno, razdvojeno ili stečeno (kupljeno) (ukoliko je relevantno)	_____ (dan) (mjesec) (godina)

2. Informacije o pomoćima male vrijednosti (<i>de minimis</i> pomoćima) primljenim u prethodne tri fiskalne godine (trenutna fiskalna godina i dvije prethodne)					
Datum, mjesec, godina kada je donešena odluka o dodjeli pomoći male vrijednosti (<i>de minimis pomoći</i>) od strane davaoca	Naziv spojenog, razdvojenog ili kupljenog (stečenog) privrednog društva (ukoliko je relevantno)*	Davalac državne pomoći	Oblik državne pomoći (grant, subvencija, kredit, garancija, itd.)	Iznos državne pomoći (u eurima)**	Ekvivalent subvencije državne pomoći (u eurima)

3. Informacije o drugim dobijenim državnim pomoćima za iste opravdane troškove u okviru šema državne pomoći ili individualnih pomoći

Datum, mjesec, godina kada je donešena odluka o dodjeli pomoći male vrijednosti (<i>de minimis</i> pomoći) od strane davaoca	Davalac državne pomoći	Pravni osnov za šemu/individualnu državnu pomoć	Oblik državne pomoći (grant, subvencija, kredit, garancija, itd.)	Ukupan iznos za iste opravdane troškove (u eurima)	Iznos državne pomoći u odnosu na iste opravdane troškove (u eurima)	Ekvivalent subvencije državne pomoći (u eurima)	Intenzitet državne pomoći (%)

4. Ovim izjavljujem da moje privredno društvo čini jedno privredno društvo sa sljedećim privrednim društvima

	Naziv privrednog društva	Registarski broj
1		
2		
3		

5. Potvrda

Potpisujući navedeno, potvrđujem

- podaci u tačkama 2 i 3 su podaci na nivou jedinstvenog privrednog društva
- gore navedene informacije su kompletne i tačne

Odgovorno lice

(Ime, Prezime)

(potpis)

(pozicija)

(datum)

* Kolona se neće popunjavati ukoliko je Obrazac izjave dostavljen od strane privrednog društva koje nije spojeno, razdvojeno, kupljeno (stečeno).

** Ukoliko je privredno društvo razdvojeno i nije moguće definisati iznos pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) koja će se dodijeliti svakom novoosnovanom privrednom društvu, iznos pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) će biti raspoređen proporcionalno na osnovu knjigovodstvene vrijednosti kapitala novog privrednog društva na dan stupanja na snagu podjele.